

**БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, СПОРТЫН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛИЙН АГУУЛГА**

2023 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдөр, Мягмар гараг

<i>Хуралдааны тэмдэглэлийн агуулга</i>	<i>0</i>
<i>Хуралдааны товч тэмдэглэл:</i>	<i>1-34</i>
<i>Хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэл:</i>	<i>35-73</i>
<hr/>	
<i>1. Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/</i>	<i>36-44</i>
<i>2. Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2022.08.30-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/</i>	<i>44-54</i>
<i>3. Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Дээд боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/</i>	<i>54-73</i>

ХУРАЛДААНЫ ТОВЧ ТЭМДЭГЛЭЛ

Гурав.Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Дээд боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/

Хэлэлцэж буй асуудалтай холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Л.Энх-Амгалан, Боловсрол, шинжлэх ухааны дэд сайд Г.Ганбаяр, Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Дээд болон мэргэжлийн боловсролын бодлогын газрын дарга Х.Тамир, мөн яамны Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын хэлтсийн дарга А.Халиунаа, Боловсролын бодлого, төлөвлөлтийн газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч А.Цолмон, мөн газрын шинжээч Ж.Нарантуяа, Хууль, эрх зүйн хэлтсийн ахлах шинжээч Ч.Баярмаа, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын орон тооны бус зөвлөх Д.Билгүүдэй, Боловсролын судалгааны үндэсний хүрээлэнгийн секторын эрхлэгч У.Туяа, Шинжлэх Ухааны академийн Философийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ажилтан Ш.Ариунаа, Монголын хувийн хэвшлийн бага, дунд сургуулиудын холбооны тэргүүн Н.Номин, Хувийн цэцэрлэгийн үүсгэн байгуулагчдын холбооны тэргүүн А.Цэнгэл, “Бүх

нийтийн боловсролын төлөө” Иргэний нийгмийн үндэсний эвслийн ерөнхий зохицуулагч Д.Тунгалаг нар оролцов.

Хуралдаанд Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Хууль, эрх зүйн газрын Зөвлөхүүдийн албаны зөвлөх Б.Баярмаа, мөн газрын Байнгын хорооны асуудал хариуцсан хэлтсийн Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо хариуцсан ахлах зөвлөх Л.Лхагвасүрэн нар байлцав.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Дээд боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэв.

Хуулийн төслийн 4, 5, 9, 10, 23, 27, 30 дугаар зүйлүүдтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Чинбүрэн, Г.Мөнхцэцэг, Ч.Ундрам нарын тавьсан асуултад Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Л.Энх-Амгалан, Боловсрол, шинжлэх ухааны дэд сайд Г.Ганбаяр, Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Дээд болон мэргэжлийн боловсролын бодлогын газрын дарга Х.Тамир нар хариулж, тайлбар хийв.

Ажлын хэсгээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томьёоллоор санал хураалт явуулав.

Г.Мөнхцэцэг: 1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“1.1.Энэ хуулийн зорилт нь дээд боловсролын удирдлага, зохион байгуулалт, сургалт, судалгаа, санхүүжилттэй холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Төслийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“2.1.Дээд боловсролын зорилго нь нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд хувь нэмэр оруулах, дэвшилтэт шинэ санаа, судалгаа, инновацыг хөгжүүлэх, бүтээлчээр ашиглах, олон соёлын орчинд ажиллаж, амьдрах чадвартай, ёс суртахуунтай иргэн бэлтгэхэд оршино.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

3.Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн “Судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлын тухай хууль,” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
-------------	---

Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

4.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх заалтын “дээд боловсролын” гэсний дараа “сургалтын байгууллагын” гэж, 4.1.3 дахь заалтын “төлбөр,” гэсний дараа “судалгааны болон” гэж нэмж, 4.1.1 дэх заалтын “дипломын” гэснийг “дэд бакалаврын” гэж, 4.1.2 дахь заалтын “магистр, докторын хөтөлбөрийн сургалтыг” гэснийг “магистрын болон докторын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг” гэж, 4.1.4 дэх заалтын “олгогдох” гэснийг “суралцагчид олгох” гэж өөрчилж, 4.1.5, 4.1.6 дахь заалтыг төслөөс хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 4.1.7 - 4.1.10 дахь заалт нэмэх:

4.1.7.“сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт” гэж дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн сурлагын амжилт, төлбөрийн чадамжийг тооцож төлбөрөөс тодорхой хувиар чөлөөлөхийг;

4.1.8.“шаталсан сургалт” гэж боловсролын бусад түвшний хөтөлбөрийг зэрэгцсэн болон дараалсан байдлаар хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг;

4.1.9.“грант” гэж Инновацийн тухай хуулийн 3.1.7-д зааснаас гадна байгууллага, судлаачийн судалгааны ажилд зориулж иргэн, хуулийн этгээд, олон улсын байгууллагаас урьдчилан нөхцөл, болзолтой буцалтгүй олгох мөнгөн, мөнгөн бус хөрөнгийг;

4.1.10.“судалгааны их сургууль” гэж судалгааны үйл ажиллагаа эрхэлдэг, бакалавр болон ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 3
Бүгд: 9
66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

5.Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 5 дугаар зүйл нэмэх:

“5 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага үйл ажиллагаандаа баримтлах зарчим

5.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага үйл ажиллагаандаа Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах зарчмыг баримтална:

5.1.1.эрдмийн эрх чөлөөг эрхэмлэх;
5.1.2. оюуны бүтээл, судалгааны ёс зүйг дээдлэх;
5.1.3.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын бие даасан байдлыг дэмжсэн байх;

5.1.4.хамтын удирдлагатай, улс төрөөс хараат бус байх.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Дээрх саналыг найруулгын засвартайгаар дэмжлээ.

6.Төслийн 2 дугаар бүлгийн гарчгийн “БОЛОВСРОЛЫН” гэсний дараа “СУРГАЛТЫН” гэж нэмж /цаашид тохиолдол бүрд/, төслийн 5.1 дэх хэсгийн “гэсэн ангилалтай” гэснийг, мөн зүйлийн 5.2, 5.3 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 5.5, 5.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 5.7-5.9 дэх хэсэг нэмэх:

5.5.Энэ хуулийн 5.1, 6.7-д заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллагын ангиллыг техникийн зохицуулалтад үндэслэн боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

5.6.Цэрэг, цагдаагийн мэргэжлийн чиглэлийн сургалтын үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 3.1.19-д заасан төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага эрхэлнэ.

“5.7.Энэ хуулийн 5.1, 6.7-д заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллагад тавих техникийн зохицуулалтыг Засгийн газар батална.

5.8.Консерватор нь ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн боловсрол, техникийн болон дээд боловсрол эзэмшүүлэх шаталсан сургалттай хөгжмийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага байна.

5.9.Технологийн коллеж нь бүрэн дунд боловсрол, техникийн болон дээд боловсролын шаталсан сургалттай, дэд бакалавр, бакалаврын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг дээд боловсролын сургалтын байгууллага байна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

7.Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, 6.4, 6.6 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 6.1, 6.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.7- 6.10 дахь хэсэг нэмэх:

“6.1.Их сургууль нь дэд бакалавр, бакалавр, магистр, докторын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг сургалт, судалгаа, туршилт-үйлдвэрлэлийн байгууллага байна.

6.5.Их сургууль нь харьяалалдаа коллеж, технологийн коллеж, политехник коллеж, мэргэжлийн боловсролын сургууль, судалгааны лаборатори, төв, хүрээлэн, ахлах сургууль, дадлагын баазтай байж болно.

6.7.Их сургуулийг үйл ажиллагааны хүрээ, сургалт, судалгааны чиглэл, сургалтын хөтөлбөр, суралцагч, төгсөгчийн тоо, бусад холбогдох үзүүлэлтэд үндэслэн судалгааны, сургалтын, мэргэжлийн гэж ангилна.

6.8.Их сургууль нь сургалт-эрдэм шинжилгээ-үйлдвэрлэлийн цогцолбор байж болно.

6.9.Багш бэлтгэх их сургууль нь харьяалалдаа цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, соёл, урлаг, цэргийн мэргэжлийн чиглэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэг их сургууль нь бүрэн дунд сургуультай /6-12 дугаар анги/ байж болно.

6.10.Судалгааны их сургуулийг Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр Улсын Их Хурал хуулиар байгуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	5
Татгалзсан:	4
Бүгд:	9

55.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

8.Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “бакалаврын сургалт эрхлэх эрх бүхий сургалтын” гэснийг “дэд бакалавр, бакалавр, магистрын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг сургалт, судалгааны” гэж, 7.4 дэх хэсгийн “боловсрол, сургалтын байгууллагатай” гэснийг “боловсролын сургууль, ахлах сургуультай” гэж өөрчилж, төслийн 7.2, 7.3, 7.5 дахь хэсгийг төслөөс хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

9.Төслийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 8.2 дахь хэсгийг төслөөс хасах:

“8.1.Коллеж нь дэд бакалавр, бакалавр, магистрын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг сургалт-судалгаа, сургалт-үйлдвэрлэлийн байгууллага байна.

8.3.Коллеж нь харьяалалдаа политехник коллеж, мэргэжлийн боловсролын сургууль, ахлах сургуультай байж болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

10.Төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн “зөвшөөрөл” гэсний өмнөх “, тусгай” гэснийг хасаж, 9.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“9.3.Төрийн бус өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр харьяаллын сургууль байгуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

11.Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн “Эрдмийн зөвлөл,” гэсний дараа “хөтөлбөрийн хороо,” гэж, 10.3 дахь хэсгийн “Эрдмийн” гэсний дараа “зөвлөл болон хөтөлбөрийн хороо,” гэж нэмж, төслийн 10.5 дахь хэсгийн “Төрийн өмчийн” гэснийг, мөн зүйлийн 10.4, 10.6, 10.7, 10.9, 10.11, 10.15 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 10.14 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 10.16 -10.18 дахь хэсэг нэмэх:

“10.14.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь дотуур байртай байж болно. Дотуур байранд тавигдах шаардлагыг стандарт, техникийн зохицуулалтаар тогтооно.

10.16.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалтын хөтөлбөр боловсруулах, үнэлэх, сайжруулах дүгнэлт гаргах чиг үүрэг бүхий орон тооны бус Хөтөлбөрийн хороотой байна.

10.17.Энэ хуулийн 10.5-д заасан их сургуулийн эмнэлэг нь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ, сургалт-эрдэм шинжилгээний үйл ажиллагаа эрхэлж болно.

10.18.Энэ хуулийн 9.2-т заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь цэрэг, цагдаагийн тогтолцоонд хамаарах анги, байгууллага, цэргийн байртай байна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

12.Төслийн 11 дүгээр зүйлийг 18 дугаар зүйл болгон шилжүүлж, доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“18 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын элсэлт

18.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт бүрэн дунд боловсрол эзэмшсэн, элсэлтийн шаардлага хангасан хүнийг элсүүлнэ.

18.2.Политехник коллеж, шаталсан сургалттай дээд боловсролын сургалтын байгууллагын төгсөгч тухайн мэргэжлийн чиглэлээр дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт элсэхэд энэ хуулийн 18.1 дэх хэсэг хамаарахгүй.

18.3.Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.8, энэ хуулийн 18.8-д заасан үнэлгээ, элсэлтийн шалгалт зохион байгуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

18.4.Дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт элсэгчийн элсэлтийн шалгалтын босго оноог өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн ижил хэмжээгээр тогтооно.

18.5.Элсэлтийн шалгалтын босго оноог шинэчлэхэд өмнөх босго оноог бууруулахгүйгээр тогтооно.

18.6.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага мэргэжил эзэмшихэд шаардагдах мэдлэг, ур чадварыг харгалзан элсэлтийн нэмэлт шалгалт зохион байгуулж болно.

18.7.Ахисан түвшний сургалтад элсэгч, суралцагчид тавих шаардлага, элсэлтийн шалгалтыг сургуулийн дотоод журмаар зохицуулна.

18.8.Элсэлтийн шалгалтын зохион байгуулалт, үнэлгээний арга зүйг олон улсын чиг хандлагад нийцүүлнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

13.Төслийн 12 дугаар зүйлийн гарчгийн **“Чанарын баталгаажуулалт”** гэсний өмнө **“Дээд боловсролын”** гэж нэмж, 12.1 дэх хэсгийн “үйл ажиллагааны” гэснийг, мөн зүйлийн 12.5, 12.6, 12.9, 12.12 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, төслийн 12.8 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 12.13-12.18 дахь хэсэг нэмэх:

“12.8.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага, Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.4, энэ хуулийн 12.16-д заасан хөтөлбөр, тэргүүлэх, эрэлттэй мэргэжлийн сургалтын хөтөлбөрийг 5 жил тутам магадлан итгэмжилнэ.

12.13.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндэсний эрэмбэ, чансаа, хөтөлбөрийн чанарыг энэ хуулийн 12.18-д заасан цахим сангийн мэдээлэлд үндэслэн олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн үнэлгээний байгууллагатай хамтран хоёр жил тутам тогтоон олон нийтэд мэдээлнэ.

12.14.Энэ хуулийн 12.13-т заасан хөндлөнгийн үнэлгээ зохион байгуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

12.15.Анагаах ухааны чиглэлийн сургалтын хөтөлбөрийг заавал магадлан итгэмжилнэ.

12.16.Хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэл, дээд боловсролын сургалтын байгууллагын эрэмбэ, чансааны үзүүлэлт тухайн байгууллагын суралцагчид хуульд заасан дэмжлэг, зээл, тэтгэлэг олгох үндэслэл болно.

12.17.Дээд боловсролын цахим мэдээллийн сан нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 48.3-г зааснаас гадна магадлан итгэмжлэл, эрдэм шинжилгээний бүтээл, санхүүжилт, иргэний гадаад улсад эзэмшсэн боловсрол, үнэлгээ, хөдөлмөр эрхлэлт зэрэг мэдээллээс бүрдэнэ.

12.18.Энэ хуулийн 12.8-д заасан хугацаагаар 3 удаа магадлан итгэмжлэл хийлгэсэн дээд боловсролын сургалтын байгууллага цаашид 10 жил тутам магадлан итгэмжлэл хийлгэнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

14.Төслийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.1 дэх заалтын “эрдэм шинжилгээ” гэснийг “судалгааны ажилд оролцох, бусад сургуулийн суралцагч, багштай хамтран” гэж өөрчилж, төслийн 13.1.6 дахь заалтын “баялаг болгон хувиргах” гэснийг, мөн зүйлийн 13.1.4, 13.1.7 дахь заалтыг төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 13.1.10, 13.1.11 дэх заалт нэмэх:

“13.1.10.улиралд судлах багц цагийг сонгож, суралцах хугацааг төлөвлөх;
13.1.11.ижил түвшний бусад сургуулийн хичээл болон багшийг сонгон суралцах багц цагийг дүйцүүлэх.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

15.Төслийн 14 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 14.1.4 дэх заалт нэмэх:

“14.1.4.хууль тогтоомжид заасан сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт эдлэх;” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

16.Төслийн “Суралцагчийн сургалтын үнэлгээ” гэсэн 15 дугаар зүйлийг 21 зүйл болгон шилжүүлж доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“21 дүгээр зүйл. Суралцагчийн үнэлгээ, төгсөлт

21.1.Суралцагчийн үнэлгээ нь суралцахуйн үр дүнг бататгах, бие даан суралцах үйл ажиллагаа, бүтээлч хандлагыг дэмжих, авьяас, ур чадварыг хөгжүүлж урамшуулахад чиглэнэ.

21.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын онцлогоос хамааран суралцагчийн судалгааны ажлын үр дүн, суралцаж буй мэргэжлийн чиглэлээр олон улсын тэмцээн, уралдаанд гаргасан амжилтыг багц цагт тооцож болно.

21.3.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчийн үнэлгээний үлгэрчилсэн журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

21.4.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн суралцахуйн үр дүнг үнэлэх үйл ажиллагааг энэ хуулийн 15.4-т заасан журмаар Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.7-д заасан байгууллага, мэргэжлийн холбоод, ажил олгогчийн төлөөлөл хамтран хэрэгжүүлнэ.

21.5.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид диплом олгох, хүчингүй болгох, гадаадын дээд боловсролын сургалтын байгууллага төгссөн төгсөгчийн дипломыг хүлээн зөвшөөрөх, бүртгэх, баталгаажуулахтай холбогдох харилцааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.31-д заасан журмаар зохицуулна.

21.6.Магистрын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын дотоод журмаар, докторын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн болон дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

17.Төслийн 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсгийн “хичээлийг” гэснийг “хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх” гэж, “багш заана” гэснийг “байна” гэж өөрчилж, 16.3 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 16.2, 16.5 дахь хэсэг нэмэх:

“16.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь магистр болон түүнээс дээш боловсролын зэрэгтэй байна.

16.5.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь тухайн сургалтын байгууллагын багшийн мэргэжлийн хөгжлийг хангах журмыг баталж, хэрэгжүүлнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

18.Төслийн 17 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 17.2.3 дахь заалт нэмэх:

“17.2.3.судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
-------------	---

Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

19.Төслийн 18 дугаар зүйлд доор дурдсан 18.2 дахь хэсэг нэмж, мөн зүйлийн 18.1.4 дэх заалтыг 18.3 дахь хэсэг болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“18.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багшид тухайн ажиллаж байгаа байгууллагаас дараах дэмжлэгийг үзүүлж болно:

18.2.1.орон нутаг дахь төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагад ажиллаж байгаа багш, ажилтанд орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласны тэтгэмжийг 5 жил тутамд нэг удаа олгох;

18.2.2.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын харьяа мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн багшид Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 18.1.3-т заасан тэтгэмж олгох.

18.3.Энэ хуулийн 18.1.4, 18.1.5-т заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтны нийгмийн баталгааг хангахтай холбогдсон бусад харилцааг тухайн сургалтын байгууллагын дотоод журмаар зохицуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 3
Бүгд: 9
66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

20.Төслийн “Сургалтын зохион байгуулалт” гэсэн 21 дүгээр зүйлийг 19 дүгээр зүйл болгож, төслийн 21.2 дахь хэсгийн “Магистр, докторын сургалтын” гэснийг “Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалт,” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 21.4 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, 21.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 21.5-21.8 дахь хэсэг нэмэх:

“21.3.Дээд боловсролын хичээлийн жил нь улиралд хуваагдах бөгөөд 2-4 улиралтай байж болно. Суралцах хугацааг элсэлтийн шалгалттай уялдуулан сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөгөөр зохицуулна.

21.5.Суралцагч элссэн мэргэжлийн чиглэлийн хөтөлбөрт суралцах хугацаанд бусад мэргэжлийн чиглэлийн хөтөлбөрт давхар суралцаж хос мэргэжил эзэмшиж болно.

21.6.Ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөрийг эрдэм шинжилгээний байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлж болно.

21.7.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь төгсөгчийн мэргэжлийн хөгжлийг хангах, насан туршийн суралцахуйн тогтолцоог бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

21.8.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь бие даан эсхүл хамтран цахим сургалтын системийг бүрдүүлэн сургалт зохион байгуулж болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

21.Төслийн “Сургалтын хөтөлбөр” гэсэн 19 дүгээр зүйлд “Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга” гэсэн 20 дугаар зүйлийг нэгтгэн ”Сургалтын хөтөлбөр, агуулга” гэсэн 20 дугаар зүйл болгож, төслийн 19.1 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, төслийн 20.2 дахь хэсгийн “Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга нь” гэснийг “Дэд бакалавр, бакалаврын сургалтын хөтөлбөрт” гэж өөрчилж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 19.9-19.15, 20.5 дахь хэсэг нэмж, төслийн 20.3, 20.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“19.9.Сургалтын агуулгыг багц цагаар тооцох, багц цагийг дүйцүүлэх журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

19.10.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь суралцагчийн хүсэлтээр энэ хуулийн 19.2-т заасан журмын дагуу бакалавр-магистрын 150-иас, магистр-докторын 90-ээс доошгүй багц цаг бүхий нэгдмэл агуулгатай хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж болно.

19.11.Энэ хуулийн 19.10-т заасан нэгдмэл хөтөлбөрөөр суралцсан төгсөгчид тухайн түвшин бүрийн боловсролын баримт бичгийг олгоно.

19.12.Бакалаврын хөтөлбөрт суралцаж 90 багц цаг судалсан боловч цаашид суралцах боломжгүй болсон дэд бакалаврын зэрэг олгоход тавих шаардлагыг хангасан тохиолдолд тухайн боловсролын баримт бичгийг дүйцүүлэн олгож болно.

19.13.Боловсролын ерөнхий хуулийн 3.1.4-т заасан багц цаг нь дээд боловсрол эзэмшихэд тавих шаардлага, сургалтын төлөвлөгөө, төлбөр, багшийн ажлын ачаалал зэргийг тогтоох үндэслэл болно.

19.14.Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.10-т заасан дээд боловсролын мэргэжлийн чиглэл, хөтөлбөрийн индексийн жагсаалтыг 5 жил тутам шинэчлэн батална.

19.15.Сургалтын хөтөлбөрийг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллага, мэргэжлийн холбоо, ажил олгогч, төгсөгчийн төлөөллөөс бүрдсэн энэ хуулийн 10.3-т заасан хөтөлбөрийн хороо хэлэлцэж санал, дүгнэлт гаргана.

20.3.Дээд боловсролын түвшин нь багц цагаар хэмжигдэх дэд бакалаврын, бакалаврын, магистрын, докторын зэрэгтэй байна.

20.4.Багц цагийн хэмжээ нь дэд бакалаврын зэрэгт 90 багц цагаас доошгүй, бакалаврын зэрэгт 120 багц цагаас доошгүй, магистрын зэрэгт 30 багц цагаас доошгүй, докторын зэрэгт 60 багц цагаас доошгүй байна.

20.5.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөгч эзэмшсэн мэргэжлийн чиглэлээр дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцахад багц цаг дүйцүүлэн тооцож болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

22.Төсөлд “ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, ИННОВАЦ” гэсэн ТАВДУГААР БҮЛЭГ нэмж, төслийн 22 дугаар зүйлийг тус бүлэгт хамааруулан, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 22.8 дахь хэсэг нэмэх:

“22.8.Их сургууль салбар дундын судалгааны нээлттэй лаборатори болон технологийн туршилт, зүгшрүүлэлтийн нэгдсэн сүлжээг байгуулж ажиллуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

23.Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 23 дугаар зүйл нэмэх:

“23 дугаар зүйл. Судалгааны ёс зүй

23.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, суралцагчийн эрдэм шинжилгээний бүтээлийн нэгдсэн мэдээллийн сангийн бүртгэл, мэдээлэл солилцох, хадгалах, хамгаалах, баяжуулах, ашиглахтай холбогдох үйл ажиллагааг Шинжлэх ухаан, технологийн сан хариуцна.

23.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалтын байгууллагын багш, суралцагчийн судалгааны ажил хуулбарлалт шалгах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

23.3.Дээд боловсролын судалгааны ёс зүйг Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан судалгааны ёс зүйн дэд хороо хариуцна.

23.4.Энэ хуулийн 23.3-т заасан Зөвлөл нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

23.4.1.эрдмийн ажилд оюуны өмч, зохиогчийн эрхийг дээдлэх, зөрчихгүй байх, зөрчихөөс урьдчилан сэргийлэх талаар дээд боловсролын сургалтын байгууллагад мөрдөх журам, заавар, зөвлөмж боловсруулах, батлах;

23.4.2.энэ хуулийн 23.4.1-д заасан журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих;

23.4.3.судлаачийн ёс зүйн зөрчлийн талаарх гомдлыг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд хянан хэлэлцэх, энэ хуулийн 23.4.1-д заасан журмын дагуу шийдвэрлэх.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

24.Төслийн 5 дугаар бүлгийг 6 дугаар бүлэг болгож, төслийн 23.1 дэх хэсгийн “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага байх бөгөөд” гэснийг хасаж, 23.1.4 дахь заалтын “зэрэг” гэсний дараа “, цол” гэж нэмэн, мөн зүйлийн 23.1.3 дахь заалтыг төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 23.1, 23.3, 23.4 дэх хэсэг нэмэх:

“23.1.Дээд боловсролын удирдлага нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.1-д заасан байгууллагаас бүрдэнэ.

23.3.Төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын хөрөнгийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх нэгжтэй байж болно.

23.4.Энэ хуулийн 23.3-т заасан нэгжийг Засгийн газрын шийдвэрээр байгуулж, бүтэц, ажиллах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Дээрх саналыг найруулгын засвартайгаар дэмжлээ.

25.Төслийн 24 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“24 дүгээр зүйл. Дээд боловсролын зөвлөл

24.1.Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан мэргэжлийн зөвлөл нь Дээд боловсролын зөвлөл байна.

24.2.Дээд боловсролын зөвлөл (цаашид “Зөвлөл” гэх) нь дээд боловсролын удирдлага, зохион байгуулалт, сургалт, судалгааны үйл ажиллагаа, үр дүнг хэлэлцэх, санал зөвлөмж гаргах, оролцогч талуудын оролцоо, хамтын ажиллагааг дэмжих чиг үүрэг бүхий орон тооны бус байгууллага байна.

24.3.Зөвлөл нь төрийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллага, эрдэм шинжилгээний байгууллага болон үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, оюутны төлөөллөөс бүрдсэн 15 гишүүнтэй байна.

24.4.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, дүрмийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.6-д заасны дагуу боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

26.Төслийн 25 дугаар зүйлийн 25.4-25.7, 25.9 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, мөн зүйлийн 25.10-25.13 дахь хэсэг нэмж, 25.2, 25.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“25.2.Удирдах зөвлөл нь үүсгэн байгуулагч, тухайн сургуулийн багш, суралцагч, төгсөгч, ажил олгогчийн төлөөлөл бүхий 15 хүний бүрэлдэхүүнтэй байна.

25.3.Төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах зөвлөлд үүсгэн байгуулагчийн төлөөлөл найм, багшийн төлөөлөл гурав, төгсөгч, ажил олгогчийн гурав, суралцагчийн нэг төлөөлөл байна.

25.10.Төрийн бус өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн энэ хуулийн 25.3-т заасан төлөөллийн оролцоог хангасан байна.

25.11.Төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага дундаа Удирдах зөвлөл байгуулж болно. Энэ тохиолдолд энэ хуулийн 25.3-т заасан төлөөллийг оролцуулсан байна.

25.12.Энэ хуулийн 25.11-д заасан Удирдах зөвлөл байгуулах тохиолдолд зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, дүрмийг Засгийн газар батална.

25.13.Энэ хуулийн 25.1-д заасан удирдах зөвлөлийн даргыг сонгох, гишүүнээр ажиллах, бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болгох, дарга, гишүүнийг эргүүлэн татах харилцааг зохицуулах удирдах зөвлөлийн нийтлэг дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

27.Төслийн 26 дугаар зүйлийн 26.1.4 дэх заалтын “журмын дагуу” гэсний дараа “төрөөс хараат бусаар” гэж нэмж, 26.1.10 дахь заалт, 26.3, 26.4 дэх хэсгийг төслөөс хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

28.Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 27 дугаар зүйл нэмэх:

“27 дугаар зүйл. Эрдмийн зөвлөл

27.1.Эрдмийн зөвлөл нь 21-ээс доошгүй гишүүнээс бүрдэх бөгөөд гишүүнээр эрдмийн зэрэг, цолтой багшийг үндсэн орон тооны нийт багш нарын хурлаар сонгоно.

27.2.Эрдмийн зөвлөл нь доор дурдсан чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

27.2.1.сургалт, судалгааны чиглэлийг тогтоох, хэрэгжилтийн үр дүнг хэлэлцэх, дүгнэлт гаргах;

27.2.2.дэд профессор, профессор хүндэт цол олгох;

27.2.3.судалгааны төсөл болон ахисан түвшний сургалт судалгааны үр дүнг хэлэлцэх, дүгнэх.

27.3.Эрдмийн зөвлөлийн үйл ажиллагаанд холбогдох бусад харилцааг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын Эрдмийн зөвлөлийн үйл ажиллагааны журмаар зохицуулна.

27.4.Эрдмийн зөвлөл нь сургалт, эрдэм шинжилгээний бодлого, үйл ажиллагааны чиглэлийг тодорхойлох чиг үүрэг бүхий орон тооны бус байна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

29.Төслийн 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 27.4 дэх хэсгийн “цагдаа, аюулгүй байдлын” гэснийг “цагдаагийн” гэж, “хууль тогтоомжид” гэснийг “хуульд” гэж өөрчилж, мөн хэсгийн “тус тус” гэснийг хасаж, мөн зүйлийн 27.2, 27.5 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 27.7, 27.8 дахь хэсэг нэмэх:

“27.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага нь дээд сургууль, коллежид захирал /цаашид “захирал” гэх/, их сургуульд ректор /цаашид “ректор” гэх/ байна.

27.7.Цэрэг, цагдаагийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагад энэ хуулийн 27.6-д зааснаас гадна нэмэлт шаардлага тавьж болно.

27.8.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагыг сонгон шалгаруулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
-------------	---

Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Улсын Их Хурлын гишүүн, ажлын хэсгийн ахлагч Г.Дамдинням дээрх саналын томьёоллын 27.7 дахь хэсгийг татан авч, үг хэлэв.

30.Төслийн 28.1.9 дэх заалтын “бусад харилцааг” гэсний дараа “сургуулийн” гэж нэмж, 29.1.1 дэх заалтын “төрөөс болон удирдах зөвлөлөөс” гэснийг “эрх бүхий этгээдийн” гэж өөрчилж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 29.2 дахь хэсэг нэмэх:

“29.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага доор дурдсан хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй:

29.2.1.олон улсад өрсөлдөх чадвартай багшлах хүний нөөцийг бэлтгэх, дэмжих;

29.2.2.онцгой авьяастай суралцагчийг дэмжих, авьяасыг хөгжүүлэх хамтарсан хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

29.2.3.дээд боловсролын сургалтын байгууллага хооронд харилцан тохиролцсон бусад хэлбэр.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

31.Төслийн 30.1 дэх хэсгийн “байгууллагын санхүүжилт нь” гэсний дараа “Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна” гэж, 30.1.2 дахь заалтын “олон улсын” гэсний дараа “байгууллага” гэж нэмж, “сангуудаас татах” гэснийг “сангаас олгох” гэж өөрчилж, “албан ёсны зээл” гэснийг хасаж, 30.1.4 дэх заалтын “их, дээд сургуулийн” гэснийг “дээд боловсролын сургалтын байгууллагын” гэж, “компаниас орох” гэснийг “компанийн үйл ажиллагаанаас орсон” гэж өөрчилж, 30.1.7 дахь заалтын “олсон орлого” гэсний дараа “гэрээт ажил, үйлчилгээ, түрээс, аж ахуйн үйл ажиллагаанаас орсон орлого” гэж нэмж, 30.1.5, 30.1.6, 30.1.8 дахь заалт, 30.5 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 30.1.10-30.1.15 дахь заалт, 30.6-30.9 дэх хэсэг нэмж, төслийн 30.2, 30.3 дахь хэсгийг нэгтгэн 30.2 дахь хэсэг болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“30.1.10.хүүгийн орлого;
30.1.11.байгууллагын болон судалгааны грант;
30.1.12.өрсөлдөөнт төсөл;
30.1.13.их сургуулийн эмнэлгийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнээс олсон орлого;
30.1.14.хөрөнгө оруулалтын зээл;
30.1.15.орон нутгийн төсвийн дэмжлэг;

30.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад улсын төсвөөс дараах дэмжлэг үзүүлнэ:

30.2.1.тэргүүлэх болон эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлээр суралцагчид олгох сургалт, судалгааны тэтгэлэг;

30.2.2.улс орны нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх ач холбогдол бүхий Засгийн газрын захиалгат судалгаа шинжилгээ, дэвшилтэт технологи дамжуулалт болон инновацын үйл ажиллагааны зардал;

30.2.3.төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын эзэмшиж, ашиглаж байгаа хөрөнгийн төрийн өмчийн тогтмол зардал;

30.4.Энэ хуулийн 30.1.1-30.1.15-д заасан эх үүсвэрээс бүрдсэн орлогыг захиран зарцуулах журмыг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах зөвлөл батална.”

30.6.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын эндаументын сангийн бүрдүүлэлт болон зарцуулалттай холбогдох нийтлэг журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

30.7.Аймаг, нийслэлийн мэргэжилтэй ажилтны хэрэгцээг хангах зорилгоор нутгийн захиргааны байгууллагаас дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид зориулсан санхүүгийн дэмжлэг олгож болох бөгөөд уг дэмжлэгийг төрөл, хэмжээ, олгох нөхцөл, журмыг тухайн аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал тогтоож, тухайн жилийн төсөвтөө тусган санхүүжүүлнэ.

30.8.Энэ хуулийн 30.2-т заасан зардлыг гүйцэтгэл, үр дүнд суурилан санхүүжүүлнэ.

30.9.Энэ хуулийн 30.2-т заасан зардлыг санхүүжүүлэх журмыг Засгийн газар батална.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

32.Төслийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2 дахь заалт, 31.2, 31.3 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 31.1.5 дахь заалт нэмэх:

“31.1.5.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор мөнгөн хөрөнгийн удирдлагыг оновчтой зохион байгуулах.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

33.Төслийн 33 дугаар зүйлийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

34.Төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томьёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн дугаарлалт, бүлэг, зүйл, хэсэг, заалтын дугаарыг агуулгын хувьд эрэмбэлэн, үг найруулгыг жигдлэн, хууль зүйн техникийн болон бусад засварыг хийх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

Байнгын хорооноос гарах санал, дүгнэлтийг Улсын Их Хурлын гишүүн Ч.Ундрам Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанд танилцуулахаар тогтов.

Уг асуудлыг 17 цаг 41 минутад хэлэлцэж дуусав.

Байнгын хорооны хуралдаанаар 3 асуудал хэлэлцэв.

Хуралдаан 2 цаг 43 минут үргэлжилж, 16 гишүүнээс 10 гишүүн хүрэлцэн ирж, 62.5 хувийн ирцтэйгээр 17 цаг 42 минутад өндөрлөв.

Тэмдэглэлтэй танилцсан:
БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ
УХААН, СПОРТЫН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА

Г.МӨНХЦЭЦЭГ

Тэмдэглэл хөтөлсөн:
ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ
ХӨТЛӨХ АЛБАНЫ ШИНЖЭЭЧ

Э.СУВД-ЭРДЭНЭ

ХУРАЛДААНЫ ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Дээд боловсролын тухай судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж эхэлье.

Ажлын хэсгийн гишүүд түрүүчийн ирц хэвээрээ байгаа.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы дэгийн тухай хуулийн 39.10-д Байнгын хороо хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэнэ гэсэн дэгтэй. 39.11-д болохоор гишүүн хуулийн төслийн тухайн зүйлтэй холбогдуулан хууль санаачлагчаас асуулт болон бусад оролцогчоос асуулт асууж болно гэсэн ийм хуулийн дэг байгаа. Энэ дэгийг танилцууллаа. Хуулийн төслүүдийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэнэ. Дээд боловсролын тухай хуулийн төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулна.

Зүйл бүрээр нь гишүүд асуулт асууж болно гэсэн дэгтэй байгаа юм.

Санал хураалтын саналын томъёоллыг танилцуулъя.

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“1.1.Энэ хуулийн зорилт нь дээд боловсролын удирдлага, зохион байгуулалт, сургалт, судалгаа, санхүүжилттэй холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Ердийн олонхоор санал хураалт явуулна. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

2.Төслийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“2.1. Дээд боловсролын зорилго нь нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд хувь нэмэр оруулах, дэвшилтэт шинэ санаа, судалгаа, инновацыг хөгжүүлэх, бүтээлчээр ашиглах, олон соёлын орчинд ажиллаж, амьдрах чадвартай, ёс суртахуунтай иргэн бэлтгэхэд оршино.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ дээр нөгөө найруулгын засвар ороод байсныг яаж өөрчилж байгаа юм бэ. Иргэн гэдгээрээ оруулаад явчихсан уу. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

3.Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн “Судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлын тухай хууль,” гэснийг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Энэ материал дээр дэд ажлын хэсэг гэсэн саналын томъёолол оруулж ирээд хураалгаад байх юм. 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

4.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх заалтын “дээд боловсролын” гэсний дараа “сургалтын байгууллагын” гэж, 4.1.3 дахь заалтын “төлбөр,” гэсний дараа “судалгааны болон” гэж нэмж, 4.1.1 дэх заалтын “дипломын” гэснийг “дэд бакалаврын” гэж, 4.1.2 дахь

заалтын “магистр, докторын хөтөлбөрийн сургалтыг” гэснийг “магистрын болон докторын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг” гэж, 4.1.4 дэх заалтын “олгогдох” гэснийг “суралцагчид олгох” гэж өөрчилж, 4.1.5, 4.1.6 дахь заалтыг төслөөс хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 4.1.7 - 4.1.10 дахь заалт нэмэх:

4.1.7. “сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт” гэж дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн сурлагын амжилт, төлбөрийн чадамжийг тооцож төлбөрөөс тодорхой хувиар чөлөөлөхийг;

4.1.8. “шаталсан сургалт” гэж боловсролын бусад түвшний хөтөлбөрийг зэрэгцсэн болон дараалсан байдлаар хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг;

4.1.9. “грант” гэж Инновацын тухай хуулийн 3.1.7-д зааснаас гадна байгууллага, судлаачийн судалгааны ажилд зориулж иргэн, хуулийн этгээд, олон улсын байгууллагаас урьдчилан нөхцөл, болзолтой буцалтгүй олгох мөнгөн, мөнгөн бус хөрөнгийг;

4.1.10. “судалгааны их сургууль” гэж судалгааны үйл ажиллагаа эрхэлдэг, бакалавр болон ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Чинбүрэн гишүүн асуулт асууя.

Ж.Чинбүрэн: Би нэг ийм юм асуух гэсэн юм. Ер нь бол энэ анагаах ухааны сургалт бол ердийн дээд сургуулийг бодох юм бол 4 жил биш 6 жил сурдаг. Тэгээд төгссөн диплом нь бол адилхан бакалавр зэрэгтэй төгсөөд байдаг. Тэгээд олон улсын практикаас харахад бол бакалавраас дээгүүр хэмжээний төгсөлт сургалт гэж үздэг. Энэ дээр тийм бодлогын өөрчлөлт бидэнд бий юу. Энэ хуульд

энэ тухай орсон санаа, оноо бий юу гэж асуух гэсэн юм.

Г.Мөнхцэцэг: Ажлын дэд хэсэг 2 дугаар микрофон дээр Тамир дарга Чинбүрэн гишүүний асуултад хариулъя.

Х.Тамир: Чинбүрэн гишүүний асуултад хариулъя. Ажлын дэд хэсгийн гишүүн Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Тамир.

Бакалавр болон магистрын хөтөлбөрийг хамтад нь нэгдмэл агуулгаар суралцаж төгсгөж болно оо гэсэн нэг заалт орж байгаа юм. Тэгэхээр бакалавртайгаа, магистртайгаа хамт 6 жил дотор сурч болох зохицуулалт нь энэ хуулиар орж байгаа гэсэн үг. 150 кредитээр. Анагаахын хөтөлбөр угаасаа их олон кредитээр үзэж байгаа учраас шууд магистр олгож болох тийм зохицуулалт нь орж байгаа.

Г.Мөнхцэцэг: Чинбүрэн гишүүн асуултад хариулт авлаа. Ундрaм гишүүн асуултаа асууя.

Ч.Ундрaм: Энэ 4.1.9-ийн нэр томъёог судалгааны гранд гэж нэрлэе. Ресерч гранд гэдэг болохоор. Тийм л санал байна.

Г.Мөнхцэцэг: Ундрaм гишүүний хэлсэн найруулгын засварыг анхаараарай. Санал хураалт. Энэ санал 66.7 хувиар дэмжигдлээ.

5.Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 5 дугаар зүйл нэмэх:

“5 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага үйл ажиллагаандаа баримтлах зарчим

5.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага үйл ажиллагаандаа Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах зарчмыг баримтална:

5.1.1.эрдмийн эрх чөлөөг эрхэмлэх;

5.1.2. оюуны бүтээл, судалгааны ёс зүйг дээдлэх;

5.1.3.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын бие даасан байдлыг дэмжсэн байх;

5.1.4.хамтын удирдлагатай, улс төрөөс хараат бус байх.”

Энэ дээр түрүүн ажлын хэсэг дээр яриад байсан. Ингэж улс төрөөс яг энүүгээр тогтсон юм уу. Ажлын хэсгийн гишүүд ингэж яг энэ улс төрөөс хараат бус байх. Энэ 5.1.4 дээр яг энэ томъёоллоор санал хураалт явуулаад, эцэслэсэн юм уу. Арай өөр байдлаар санагдаад байх юм. Ажлын дэд хэсэг 2 дугаар микрофон дээр хариулт авъя.

Х.Тамир: Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад улс төрөөс оролцоогүй байх гэсэн тийм найруулгын засвар өгсөн. Бид бас сая цаг хугацааны юунд шахагдаад орхисон байна. Найруулгын засвар.

Г.Мөнхцэцэг: Энэ яг энүүгээрээ биш өөр байдлаар томъёолж орж ирсэн байх ёстой тийм үү. Найруулгын засвар дээр анхаараарай. Найруулга дээр анхаарна гэж түрүүн ажлын хэсэг дээр 5.1.4 дээр найруулгын засвар. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

Хэлэлцэж байгаа асуудлын 3 дугаар асуудал дээр холбогдуулаад ажлын хэсгийн нэрс өөрчлөгдсөн байгаа. Энийг бас танилцуулчихъя.

Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Энх-Амгалан оролцож байгаа. Боловсрол, шинжлэх ухааны дэд сайд Ганбаяр, Боловсролын Ерөнхий газрын дарга Ням-Очир, Боловсрол, шинжлэх

ухааны яамны Дээд болон мэргэжлийн боловсролын бодлого удирдлага зохицуулалтын газрын дарга Тамир, Нарантуяа Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Боловсролын нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн газрын шинжээч, Туяа Боловсролын судалгааны үндэсний хүрээлэнгийн секторын эрхлэгч, Намнан Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн захирал, Чулуундорж Хүмүүнлэгийн ухааны их сургуулийн захирал, Ариунаа Монгол Улсын консерваторын эрдэм шинжилгээ эрхэлсэн дэд захирал, шинжлэх ухааны доктор, профессор, Цогтгэрэл Монголын боловсрол, шинжлэх ухааны үйлдвэрчний холбооны дарга, Номин Монголын хувийн хэвшлийн бага, дунд сургуулиудын холбооны тэргүүн, Анударь Монголын оюутны холбооны ерөнхийлөгч. Анударь байгаа юм уу. Анударь, Тунгалаг Бүх нийтийн боловсролын төлөө иргэний нийгмийн үндэсний эвслийн ерөнхий зохицуулагч, Баярмаа Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Хууль эрх зүйн хэлтсийн ахлах шинжээч, Цолмон Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Боловсролын нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн газрын ахлах шинжээч, Билгүүдэй Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын орон тооны бус зөвлөх, Халиунаа Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Мэргэжлийн боловсрол сургалтын хэлтсийн дарга. Ийм бүрэлдэхүүнтэй хэлэлцэж байгаа асуудалд оролцож байна.

Санал хураалт танилцуулсан.

6.Төслийн 2 дугаар бүлгийн гарчгийн **“БОЛОВСРОЛЫН”** гэсний дараа **“СУРГАЛТЫН”** гэж нэмж /цаашид тохиолдол бүрд/, төслийн 5.1 дэх хэсгийн “гэсэн ангилалтай” гэснийг, мөн зүйлийн 5.2, 5.3 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 5.5, 5.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 5.7-5.9 дэх хэсэг нэмэх:

5.5.Энэ хуулийн 5.1, 6.7-д заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллагын ангиллыг техникийн зохицуулалтад үндэслэн боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

5.6.Цэрэг, цагдаагийн мэргэжлийн чиглэлийн сургалтын үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 3.1.19-д заасан төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага эрхэлнэ.

“5.7.Энэ хуулийн 5.1, 6.7-д заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллагад тавих техникийн зохицуулалтыг Засгийн газар батална.

5.8.Консерватор нь ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн боловсрол, техникийн болон дээд боловсрол эзэмшүүлэх шаталсан сургалттай хөгжмийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага байна.

5.9.Технологийн коллеж нь бүрэн дунд боловсрол, техникийн болон дээд боловсролын шаталсан сургалттай, дэд бакалавр, бакалаврын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг дээд боловсролын сургалтын байгууллага байна.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Тэр 5.8 дээр консерватороо ингээд бүгдийг нь яг мэргэжил олгох, боловсрол олгох юмнуудын зарчмыг нь бол ингээд шаталсан сургалтыг нь бол тохирчихсон байгаад байдаг. Яг нөгөө нэг арай өөр хэлбэрээр найруулахаар орж ирж байсан даа. Энэ дээр нэмэлт заалт оруулахаар орж ирж байсан даа. Санхүүжилттэй холбоотойгоор. Тэр хаана орж байгаа юм. 1 дүгээр микрофон дээр Ганбаяр сайд хэлчих дээ. Протокол тэмдэглэе дээ.

Г.Ганбаяр: Консерватортой холбоотой томъёолол нь бол ингээд 5.8-аар ороод, энэ консерватортой холбоотой санхүүжилттэй холбоотой

асуудал энэ хуулийн санхүүжилт гэсэн хэсэг дээр нь бид нар оруулж өгөхөөр томъёолоод, тодорхой яах вэ найруулга бол байж болох байх. Томъёолол бол бид нар тэр хэсэг дээрээ тавьчихсан байгаа.

Г.Мөнхцэцэг: Санхүүжилтийн хэсэгт орсон гэж ойлголоо. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

7.Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, 6.4, 6.6 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 6.1, 6.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.7- 6.10 дахь хэсэг нэмэх:

“6.1.Их сургууль нь дэд бакалавр, бакалавр, магистр, докторын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг сургалт, судалгаа, туршилт-үйлдвэрлэлийн байгууллага байна.

6.5.Их сургууль нь харьяалалдаа коллеж, технологийн коллеж, политехник коллеж, мэргэжлийн боловсролын сургууль, судалгааны лаборатори, төв, хүрээлэн, ахлах сургууль, дадлагын баазтай байж болно.

6.7.Их сургуулийг үйл ажиллагааны хүрээ, сургалт, судалгааны чиглэл, сургалтын хөтөлбөр, суралцагч, төгсөгчийн тоо, бусад холбогдох үзүүлэлтэд үндэслэн судалгааны, сургалтын, мэргэжлийн гэж ангилна.

6.8.Их сургууль нь сургалт-эрдэм шинжилгээ-үйлдвэрлэлийн цогцолбор байж болно.

6.9.Багш бэлтгэх их сургууль нь харьяалалдаа цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, соёл, урлаг, цэргийн мэргэжлийн чиглэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэг их

сургууль нь бүрэн дунд сургуультай /6-12 дугаар анги/ байж болно.

6.10.Судалгааны их сургуулийг Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр Улсын Их Хурал хуулиар байгуулна.” Энэ дээр асуулттай гишүүн байхгүй байна уу. Багш бэлтгэх сургууль нь харьяалалдаа цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, соёл урлаг, цэргийн мэргэжлийн чиглэл, сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэг их сургууль. Энэ найруулгын алдаа байна уу. Яг томъёоллын хувьд нэг л уншигдахгүй бөгөөд ийм нэг бүрэн дунд сургуультай байна гээд. Их сургууль нь гээд дээр нь уг нь тодорхойлоод ингэчихсэн байгаа юм. Тийм үү. Тэгсэн дахиад доод талд нь дахиад ийм ажиллагаа эрхэлдэг их сургууль нь бүрэн дунд сургуультай байна. Энийг салгахгүй бол 1 өгүүлбэрээр уншигдахгүй байна. Багш бэлтгэх сургууль нь харьяалалдаа ингээд ингээд байна гэххээд дахиад тусдаа 2 өөр агуулгатай томъёолол орж ирээд байгаа юм биш үү.

Соёл урлаг, цэргийн мэргэжлийн чиглэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэг их сургууль нь тусдаа өөр юм байгаа биз дээ тээ, сургууль нь дунд сургуультай байх тухай ингээд 2 өөр агуулгын юмыг нийлүүлээд нэг өгүүлбэр болгочихсон нь ингээд уншигдахгүй байгаад байгаа бөгөөд ер нь нэг тийм хураагдахгүй л байгаад байна. Тэгж уншигдаж байна. Та бүхэн юу яаж байна. “А”, “Б” ч гэдэг юм уу ямар нэгэн байдлаар салахгүй бол ерөөсөө уншигдахгүй байгаад байна. Энэ дээр анхаараарай. Судалгааны их сургуулийг Засгийн газар өргөн мэдүүлснээр Улсын Их Хурал хуулиар байгуулна гэхчхэн үү. Ингээж томъёолж оруулж ирж байгаа юу. Асуулт асуух гишүүн байхгүй юу.

6.9 дээр редакцын засвар хийхээр болсон. Санал хураалт. Энэ санал 55,6 хувиар дэмжигдлээ.

8.Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “бакалаврын сургалт эрхлэх эрх бүхий сургалтын” гэснийг “дэд бакалавр, бакалавр, магистрын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг сургалт, судалгааны” гэж, 7.4 дэх хэсгийн “боловсрол, сургалтын байгууллагатай” гэснийг “боловсролын сургууль, ахлах сургуультай” гэж өөрчилж, төслийн 7.2, 7.3, 7.5 дахь хэсгийг төслөөс хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

9.Төслийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 8.2 дахь хэсгийг төслөөс хасах:

“8.1.Коллеж нь дэд бакалавр, бакалавр, магистрын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг сургалт-судалгаа, сургалт-үйлдвэрлэлийн байгууллага байна.

8.3.Коллеж нь харьяалалдаа политехник коллеж, мэргэжлийн боловсролын сургууль, ахлах сургуультай байж болно.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

10.Төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн “зөвшөөрөл” гэсний өмнөх “, тусгай” гэснийг хасаж, 9.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“9.3.Төрийн бус өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр харьяаллын сургууль байгуулна.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Асуулт байна. Түрүүн ажлын хэсэг дээр бас л яриад л байсан. Энэ байгууллагын зөвшөөрснөөр харьяаллын сургууль байгуулна гэж. Энийг яг ямар байдлаар оруулж ирсэн юм бэ. Энэ дээр дэд ажлын хэсгээс

хариулах хүн байна уу. Харьяаллын сургууль байгуулна гэгчихсэн. 2 номерын микрофоныг өгчихье.

Х.Тамир: Дээд боловсролын газраас Тамир хариулъя. Сая ажлын хэсэг дээр бол үүсгэн байгуулагчийн шийдвэрийг үндэслэж төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр харьяа сургууль байгуулна гэж байсныг үүсгэн байгуулагчийн шийдвэрийг гэдгийг нь авч найруулсан байгаа.

Г.Мөнхцэцэг: Найруулгын засвар хийсэн байна. Тэгээд энийг бас нэг эргээж харахаар л байх шиг байна. Та хэд маань эцсийнхээ найруулга дээр хараадхаарай. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

11.Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн “Эрдмийн зөвлөл,” гэсний дараа “хөтөлбөрийн хороо,” гэж, 10.3 дахь хэсгийн “Эрдмийн” гэсний дараа “зөвлөл болон хөтөлбөрийн хороо,” гэж нэмж, төслийн 10.5 дахь хэсгийн “Төрийн өмчийн” гэснийг, мөн зүйлийн 10.4, 10.6, 10.7, 10.9, 10.11, 10.15 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 10.14 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 10.16 - 10.18 дахь хэсэг нэмэх:

“10.14.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь дотуур байртай байж болно. Дотуур байранд тавигдах шаардлагыг стандарт, техникийн зохицуулалтаар тогтооно.

10.16.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалтын хөтөлбөр боловсруулах, үнэлэх, сайжруулах дүгнэлт, гаргах чиг үүрэг бүхий орон тооны бус Хөтөлбөрийн хороотой байна.

10.17.Энэ хуулийн 10.5-д заасан их сургуулийн эмнэлэг нь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ, сургалт-эрдэм шинжилгээний үйл ажиллагаа эрхэлж болно.

10.18.Энэ хуулийн 9.2-т заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь цэрэг, цагдаагийн тогтолцоонд хамаарах анги, байгууллага, цэргийн байртай байна.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Техникийн зохицуулалтаар тогтооно гэж. Энийг бас юу гэж ойлгох вэ. Дотуур байранд тавигдах шаардлагыг стандарт техникийн зохицуулалтаар тогтооно гэж. Техникийн зохицуулалт гэдэг ямар томъёолол вэ. Энийг ямар байдлаар оруулж ирсэн юм. Угаасаа энд ер нь шаардлагыг стандарт гээд тавьчихсан л байна шүү дээ. 1 номерын микрофон дээр дэд сайд Ганбаяр хариулъя.

Г.Ганбаяр: Боловсролын ерөнхий хууль дээр ч энэ томъёоллоороо явж байгаа. Засгийн газраас баталдаг заавал мөрдөх ёстой зохицуулалтын шаардлага. Тэгэхээр энийг бол дотуур байр дээр тавигдах шаардлагыг заавал мөрдөж ажилла гэдгийг хуульчилж байгаа хэлбэр.

Г.Мөнхцэцэг: Хууль дээрээ бас ингэж техникийн зохицуулалт гээд ингээд байдаг юм байна. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

12.Төслийн 11 дүгээр зүйлийг 18 дугаар зүйл болгон шилжүүлж, доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“18 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын элсэлт

18.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт бүрэн дунд боловсрол эзэмшсэн, элсэлтийн шаардлага хангасан хүнийг элсүүлнэ.

18.2.Политехник коллеж, шаталсан сургалттай дээд боловсролын сургалтын байгууллагын төгсөгч тухайн мэргэжлийн чиглэлээр дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт элсэхэд энэ хуулийн 18.1 дэх хэсэг хамаарахгүй.

18.3.Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.8, энэ хуулийн 18.8-д заасан үнэлгээ,

элсэлтийн шалгалт зохион байгуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

18.4.Дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт элсэгчийн элсэлтийн шалгалтын босго оноог өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн ижил хэмжээгээр тогтооно.

18.5.Элсэлтийн шалгалтын босго оноог шинэчлэхэд өмнөх босго оноог бууруулахгүйгээр тогтооно.

18.6.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага мэргэжил эзэмшихэд шаардагдах мэдлэг, ур чадварыг харгалзан элсэлтийн нэмэлт шалгалт зохион байгуулж болно.

18.7.Ахисан түвшний сургалтад элсэгч, суралцагчид тавих шаардлага, элсэлтийн шалгалтыг сургуулийн дотоод журмаар зохицуулна.

18.8.Элсэлтийн шалгалтын зохион байгуулалт, үнэлгээний арга зүйг олон улсын чиг хандлагад нийцүүлнэ.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

13.Төслийн 12 дугаар зүйлийн гарчгийн **“Чанарын баталгаажуулалт”** гэсний өмнө **“Дээд боловсролын”** гэж нэмж, 12.1 дэх хэсгийн **“үйл ажиллагааны”** гэснийг, мөн зүйлийн 12.5, 12.6, 12.9, 12.12 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, төслийн 12.8 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 12.13-12.18 дахь хэсэг нэмэх:

“12.8.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага, Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.4, энэ хуулийн 12.16-д заасан хөтөлбөр, тэргүүлэх, эрэлттэй мэргэжлийн сургалтын хөтөлбөрийг 5 жил тутам магадлан итгэмжилнэ.

12.13.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндэсний эрэмбэ, чансаа, хөтөлбөрийн чанарыг энэ хуулийн 12.18-д заасан цахим сангийн мэдээлэлд үндэслэн олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн үнэлгээний байгууллагатай хамтран хоёр жил тутам тогтоон олон нийтэд мэдээлнэ.

12.14.Энэ хуулийн 12.13-т заасан хөндлөнгийн үнэлгээ зохион байгуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

12.15.Анагаах ухааны чиглэлийн сургалтын хөтөлбөрийг заавал магадлан итгэмжилнэ.

12.16.Хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэл, дээд боловсролын сургалтын байгууллагын эрэмбэ, чансааны үзүүлэлт тухайн байгууллагын суралцагчид хуульд заасан дэмжлэг, зээл, тэтгэлэг олгох үндэслэл болно.

12.17.Дээд боловсролын цахим мэдээллийн сан нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 48.3-т зааснаас гадна магадлан итгэмжлэл, эрдэм шинжилгээний бүтээл, санхүүжилт, иргэний гадаад улсад эзэмшсэн боловсрол, үнэлгээ, хөдөлмөр эрхлэлт, зэрэг мэдээллээс бүрдэнэ.

12.18.Энэ хуулийн 12.8-д заасан хугацаагаар 3 удаа магадлан итгэмжлэл хийлгэсэн дээд боловсролын сургалтын байгууллага цаашид 10 жил тутам магадлан итгэмжлэл хийлгэнэ.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

14.Төслийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.1 дэх заалтын “эрдэм шинжилгээ” гэснийг “судалгааны ажилд оролцох, бусад сургуулийн суралцагч, багштай хамтран” гэж өөрчилж, төслийн 13.1.6 дахь заалтын “баялаг болгон хувиргах” гэснийг, мөн зүйлийн 13.1.4, 13.1.7 дахь

заалтыг төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 13.1.10, 13.1.11 дэх заалт нэмэх:

“13.1.10.улиралд судлах багц цагийг сонгож, суралцах хугацааг төлөвлөх;

13.1.11.ижил түвшний бусад сургуулийн хичээл болон багшийг сонгон суралцах багц цагийг дүйцүүлэх.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Гишүүд асуулт ерөөсөө байхгүй юм уу. Ямар сайн юм бэ. Унишж байгаа би ерөөсөө зарим нэг зүйл дээр гацаад байна шүү дээ. Зүгээр үү. Үгүй ээ, тэр биш ойлгомжтой уншаад байхад ойлгогдохгүй байна шүү дээ зарим нь. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

15.Төслийн 14 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 14.1.4 дэх заалт нэмэх:

“14.1.5.хууль тогтоомжид заасан сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт эдлэх;” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Микрофондоо засаад хэлчихье. Сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт юм байна шүү. 66,7 хувиар энэ санал дэмжигдлээ.

Дарааллыг хараарай энэ 14.1.5 гээд явж байна шүү. 14.1.4 шүү.

16.Төслийн “Суралцагчийн сургалтын үнэлгээ” гэсэн 15 дугаар зүйлийг 21 зүйл болгон шилжүүлж доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“21 дүгээр зүйл. Суралцагчийн үнэлгээ, төгсөлт

21.1.Суралцагчийн үнэлгээ нь суралцахуйн үр дүнг бататгах, бие даан суралцах үйл ажиллагаа, бүтээлч хандлагыг дэмжих, авьяас, ур чадварыг хөгжүүлж урамшуулахад чиглэнэ.

21.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын онцлогоос хамааран

суралцагчийн судалгааны ажлын үр дүн, суралцаж буй мэргэжлийн чиглэлээр олон улсын тэмцээн, уралдаанд гаргасан амжилтыг багц цагт тооцож болно.

21.3.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчийн үнэлгээний үлгэрчилсэн журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

21.4.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн суралцахуйн үр дүнг үнэлэх үйл ажиллагааг энэ хуулийн 15.4-т заасан журмаар Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.7-д заасан байгууллага, мэргэжлийн холбоод, ажил олгогчийн төлөөлөл хамтран хэрэгжүүлнэ.

21.5.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид диплом олгох, хүчингүй болгох, гадаадын дээд боловсролын сургалтын байгууллага төгссөн төгсөгчийн дипломыг хүлээн зөвшөөрөх, бүртгэх, баталгаажуулахтай холбогдох харилцааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.31-д заасан журмаар зохицуулна.

21.6.Магистрын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын дотоод журмаар, докторын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн болон дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

17.Төслийн 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсгийн “хичээлийг” гэснийг “хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх” гэж, “багш заана” гэснийг “байна” гэж өөрчилж, 16.3 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 16.2, 16.5 дахь хэсэг нэмэх:

“16.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь магистр болон түүнээс дээш боловсролын зэрэгтэй байна.

16.5.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь тухайн сургалтын байгууллагын багшийн мэргэжлийн хөгжлийг хангах журмыг баталж, хэрэгжүүлнэ.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

18.Төслийн 17 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 17.2.3 дахь заалт нэмэх:

“17.2.3.судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх.” Санал гаргасан Ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

19.Төслийн 18 дугаар зүйлд доор дурдсан 18.2 дахь хэсэг нэмж, мөн зүйлийн 18.1.4 дэх заалтыг 18.3 дахь хэсэг болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“18.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багшид тухайн ажиллаж байгаа байгууллагаас дараах дэмжлэгийг үзүүлж болно:

18.2.1.орон нутаг дахь төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагад ажиллаж байгаа багш, ажилтанд орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласны тэтгэмжийг 5 жил тутамд нэг удаа олгох;

18.2.2.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын харьяа мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн багшид Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 18.1.3-т заасан тэтгэмж олгох.

18.3.Энэ хуулийн 18.1.4, 18.1.5-т заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтны нийгмийн баталгааг хангахтай холбогдсон бусад

харилцааг тухайн сургалтын байгууллагын дотоод журмаар зохицуулна.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал хураалт 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

20.Төслийн “Сургалтын зохион байгуулалт” гэсэн 21 дүгээр зүйлийг 19 дүгээр зүйл болгож, төслийн 21.2 дахь хэсгийн “Магистр, докторын сургалтын” гэснийг “Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалт,” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 21.4 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, 21.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 21.5-21.8 дахь хэсэг нэмэх:

“21.3.Дээд боловсролын хичээлийн жил нь улиралд хуваагдах бөгөөд 2-4 улиралтай байж болно. Суралцах хугацааг элсэлтийн шалгалттай уялдуулан сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөгөөр зохицуулна.

21.5.Суралцагч элссэн мэргэжлийн чиглэлийн хөтөлбөрт суралцах хугацаанд бусад мэргэжлийн чиглэлийн хөтөлбөрт давхар суралцаж хос мэргэжил эзэмшиж болно.

21.6.Ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөрийг эрдэм шинжилгээний байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлж болно.

21.7.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь төгсөгчийн мэргэжлийн хөгжлийг хангах, насан туршийн суралцахуйн тогтолцоог бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

21.8.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь бие даан эсхүл хамтран цахим сургалтын системийг бүрдүүлэн сургалт зохион байгуулж болно.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

21.Төслийн “Сургалтын хөтөлбөр” гэсэн 19 дүгээр зүйлд

“Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга” гэсэн 20 дугаар зүйлийг нэгтгэн “Сургалтын хөтөлбөр, агуулга” гэсэн 20 дугаар зүйл болгож, төслийн 19.1 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, төслийн 20.2 дахь хэсгийн “Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга нь” гэснийг “Дэд бакалавр, бакалаврын сургалтын хөтөлбөрт” гэж өөрчилж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 19.9-19.15, 20.5 дахь хэсэг нэмж, төслийн 20.3, 20.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“19.9.Сургалтын агуулгыг багц цагаар тооцох, багц цагийг дүйцүүлэх журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

19.10.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь суралцагчийн хүсэлтээр энэ хуулийн 19.2-т заасан журмын дагуу бакалавр-магистрын 150-иас, магистр-докторын 90-ээс доошгүй багц цаг бүхий нэгдмэл агуулгатай хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж болно.

19.11.Энэ хуулийн 19.10-т заасан нэгдмэл хөтөлбөрөөр суралцсан төгсөгчид тухайн түвшин бүрийн боловсролын баримт бичгийг олгоно.

19.12.Бакалаврын хөтөлбөрт суралцаж 90 багц цаг судалсан боловч цаашид суралцах боломжгүй болсон дэд бакалаврын зэрэг олгоход тавих шаардлагыг хангасан тохиолдолд тухайн боловсролын баримт бичгийг дүйцүүлэн олгож болно.

19.13.Боловсролын ерөнхий хуулийн 3.1.4-т заасан багц цаг нь дээд боловсрол эзэмшихэд тавих шаардлага, сургалтын төлөвлөгөө, төлбөр, багийн ажлын ачаалал зэргийг тогтоох үндэслэл болно.

19.14.Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.10-т заасан дээд боловсролын мэргэжлийн чиглэл,

хөтөлбөрийн индексийн жагсаалтыг 5 жил тутам шинэчлэн батална.

19.15.Сургалтын хөтөлбөрийг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллага, мэргэжлийн холбоо, ажил олгогч, төгсөгчийн төлөөллөөс бүрдсэн энэ хуулийн 10.3 -т заасан хөтөлбөрийн хороо хэлэлцэж санал, дүгнэлт гаргана.

20.3.Дээд боловсролын түвшин нь багц цагаар хэмжигдэх дэд бакалаврын, бакалаврын, магистрын, докторын зэрэгтэй байна.

20.4.Багц цагийн хэмжээ нь дэд бакалаврын зэрэгт 90 багц цагаас доошгүй, бакалаврын зэрэгт 120 багц цагаас доошгүй, магистрын зэрэгт 30 багц цагаас доошгүй, докторын зэрэгт 60 багц цагаас доошгүй байна.

20.5.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөгч эзэмшсэн мэргэжлийн чиглэлээр дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцахад багц цаг дүйцүүлэн тооцож болно.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Энэ томъёоллыг дахиад бас шинээр найруулаад оруулж ирж байгаа. Гүйцээж боловсруулахаар ажлын хэсэг дээр ярьсан юм. Тэгээд гүйцээж боловсруулах гээд ийм томъёоллоор оруулж ирж байгаа юм. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

22.Төсөлд **“ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, ИННОВАЦ” гэсэн ТАВДУГААР БҮЛЭГ** нэмж, төслийн 22 дугаар зүйлийг тус бүлэгт хамааруулан, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 22.8 дахь хэсэг нэмэх:

“22.8.Их сургууль салбар дундын судалгааны нээлттэй лаборатори болон технологийн туршилт, зүгшрүүлэлтийн нэгдсэн сүлжээг байгуулж ажиллуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” Санал

гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

23.Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 23 дугаар зүйл нэмэх:

“23 дугаар зүйл. Судалгааны ёс зүй

23.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, суралцагчийн эрдэм шинжилгээний бүтээлийн нэгдсэн мэдээллийн сангийн бүртгэл, мэдээлэл солилцох, хадгалах, хамгаалах, баяжуулах, ашиглахтай холбогдох үйл ажиллагааг Шинжлэх ухаан, технологийн сан хариуцна. Энэ мөн үү.

23.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалтын байгууллагын багш, суралцагчийн судалгааны ажил хуулбарлалт шалгах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

Ажлын хуулбарлалт гэж. Энэ дээр бас найруулгын хувьд анхаарахгүй бол болохгүй байна. Судалгааны ажлын хуулбарлалт шалгах журам гэж ийм журам байдаг юм уу. Ажлын дэд хэсэг энэ 23.2 дээр энийг найруулгын хувьд анхаармаар юм ишг байна. Ер нь яах вэ ажлын хуулбарлалт шалгах журам гэж угаасаа байдаг юм байна тийм үү. Тэгээд ер нь бол судалгааны ажлын хуулбарлалт гээд найруулгын хувьд уншигдахгүй бөгөөд нэг л буухгүй байгаад байна. Энийг суралцагчийн, судалгааны, ажлын гээд жаахан найруулгын хувьд давхардсан юм байгаад байна. Энийг хараадхаарай найруулгын хувьд. Энэ дээр анхаараарай.

23.3.Дээд боловсролын судалгааны ёс зүйг Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан судалгааны ёс зүйн дэд хороо хариуцна.

23.4.Энэ хуулийн 23.3-т заасан Зөвлөл нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

23.4.1.эрдмийн ажилд оюуны өмч, зохиогчийн эрхийг дээдлэх, зөрчихгүй байх, зөрчихөөс урьдчилан сэргийлэх талаар дээд боловсролын сургалтын байгууллагад мөрдөх журам, заавар, зөвлөмж боловсруулах, батлах;

23.4.2.энэ хуулийн 23.4.1-д заасан журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих;

23.4.3.судлаачийн ёс зүйн зөрчлийн талаарх гомдлыг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд хянан хэлэлцэх, энэ хуулийн 23.4.1-д заасан журмын дагуу шийдвэрлэх.”

Тэр 23.2 дээр мөн 23.4.1 дээр найруулгын жаахан юунууд байгаад байна. Редакцын засварууд байгаад байна. Энийг манай дэд ажлын хэсэгт жоохон анхаараадхаарай, ер нь анхаараадхаарай. Оюуны өмчийн зохиогчийн эрхийг дээдлэх зөрчихгүй байх, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх гээд л ингээд баахан ийм нэг агуулгатай юм шиг хэр нь найруулгын хувьд арай л болж өгөхгүй байгаад байна шүү. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Редакцын засвар хийх юм байна. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

24.Төслийн 5 дугаар бүлгийг 6 дугаар бүлэг болгож, төслийн 23.1 дэх хэсгийн “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага байх бөгөөд” гэснийг хасаж, 23.1.4 дахь заалтын “зэрэг” гэсний дараа “, цол” гэж нэмэн, мөн зүйлийн 23.1.3 дахь заалтыг төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 23.1, 23.3, 23.4 дэх хэсэг нэмэх:

“23.1.Дээд боловсролын удирдлага нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.1-д заасан байгууллагаас бүрдэнэ.

23.3.Төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын хөрөнгийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх нэгжтэй байж болно.

23.4.Энэ хуулийн 23.3-т заасан нэгжийг Засгийн газрын шийдвэрээр байгуулж, бүтэц, ажиллах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Ундром гишүүн саналаа хэлье.

Ч.Ундром: Засгийн газрын газраас өргөн барьсан Дээд боловсролын хуулийн бас нэг том урагшаа алхаж байгаа алхам нь энэ албан тушаалын цол, зэрэглэл 2-ыг нэгтгэж өгсөн ийм төсөл байсан байхгүй юу. Тэгсэн чинь одоо буцаад цол гэж нэмнэ гээд. Зэрэг гэсний дараа цол гэж нэмнэ гээд 1 үг нэмээд оруулаад ирж байна шүү дээ. Ингэнгүүт буцаад л нөгөө зэрэглэл, цол гээд л. Би жишээлбэл МУИС-д ажиллаж байхдаа профессорын зэрэглэлд дэд профессорын цолтой ингээд ажиллаж байсан. Тэгээд ийм нөгөө толгой эргүүлсэн 2 янзын ийм хүний нөөцийн систем яваад байдаг юмыг буцаад энэ үгээр оруулж ирэх юм. Тийм учир багаас энэ цол гэдэг үгийг хасаад, бусад нь бол яг сая таны уншсан хэвээрээ ингэж оруулж өгмөөр байна.

Г.Мөнхцэцэг: Ажлын хэсгийн ахлагч Ундром бас ажлынхаа хэсэг дээр яриад энэ зүйлүүд байсан. Энэ 23.3 дээр бас л нэг л уншигдахгүй л байгаад байна. Энэ ингэж яах вэ энэ томьёололд хуульдаа ийм юм байдаг юм гээд ингээд хаяад байх юм уу, үгүй юм уу. Ямар ч байсан төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын хөрөнгийн удирдлагыг энэ чинь хэнийг хэлж байгаа ямар томьёолол юм бэ. Яах вэ боловсролын сургалтын байгууллагын хөрөнгийн удирдлагыг гэж байдаг. Хөрөнгийн удирдлага гэж байдаг юм уу. Компани гэж байхгүй байна. Нэгжтэй байж болно гэж нэгжээ хэлээд байгаа юм уу. Энэ уншигдаж байна уу. Надад бол ер нь буухгүй л байгаад байна. Энийг байна шүү дээ бас дахиад ер нь найруулгын засвар хийчихье. Түрүүчийн Ундром гишүүний, ажлын хэсгийн ахлагчийн хэлээд байсан цол гэснийг хасъя гээд. Хуучин Засгийн газрын өргөн

барьснаараа тэр цол гэдгийг хасъя гэснээр нь оруулаад ингээд цаашаа гүйцээж боловсруулаад найруулаад ингээд явчихъя. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

25.Төслийн 24 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“24 дүгээр зүйл. Дээд боловсролын зөвлөл

24.1.Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан мэргэжлийн зөвлөл нь Дээд боловсролын зөвлөл байна.

24.2.Дээд боловсролын зөвлөл (цаашид “Зөвлөл” гэх) нь дээд боловсролын удирдлага, зохион байгуулалт, сургалт, судалгааны үйл ажиллагаа, үр дүнг хэлэлцэх, санал зөвлөмж гаргах, оролцогч талуудын оролцоо, хамтын ажиллагааг дэмжих чиг үүрэг бүхий орон тооны бус байгууллага байна.

24.3.Зөвлөл нь төрийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллага, эрдэм шинжилгээний байгууллага болон үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, оюутны төлөөллөөс бүрдсэн 15 гишүүнтэй байна.

24.4.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, дүрмийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.6-д заасны дагуу боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Энэ бас уншигдаж байна уу. Дээд боловсролын салбарын хувьд үгүй ээ энэ тийм юмны хувьд гэж хуульд оруулж болдог юм уу. Энэ дээр бас манайхан 24.1 дээр бас нэг найруулгын засвар байгаад байх шиг байна. Дээд боловсролын салбарын хувьд гэж тийм юмны хувьд, ийм юмны хувьд гээд ярианы яг бичгийн хэл мөн үү. Хуулийн хэллэг мөн үү. Энэ дээр бас найруулгын засвар байна. Тэр хувьд гэдэг үгийг анхаараарай. Санал гаргасан ажлын

хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

26.Төслийн 25 дугаар зүйлийн 25.4-25.7, 25.9 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, мөн зүйлийн 25.10-25.13 дахь хэсэг нэмж, 25.2, 25.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“25.2.Удирдах зөвлөл нь үүсгэн байгуулагч, тухайн сургуулийн багш, суралцагч, төгсөгч, ажил олгогчийн төлөөлөл бүхий 15 хүний бүрэлдэхүүнтэй байна. Түрүүн дээр бас удирдах зөвлөл байсан шүү дээ. Удирдах зөвлөлийг. Энэ санал дээр түрүүн бас Хууль зүйн яамнаас зөвлөсний дагуу энд нэмэх юм байна шүү. Удирдах зөвлөл нь хувьцаа эзэмшигч буюу энийг гүйцээж найруулаад оруулаад ирээрэй. Ингээж уншигдах юм байна. Удирдах зөвлөл нь хувьцаа эзэмшигч буюу үүсгэн байгуулагч тэгээд таслал тухайн сургуулийн багш, суралцагч, төгсөгч, ажил олгогчийн төлөөлөл бүхий 15 хүний бүрэлдэхүүнтэй байна.

25.3.Төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах зөвлөлд үүсгэн байгуулагчийн төлөөлөл найм, багшийн төлөөлөл гурав, төгсөгч, ажил олгогчийн төлөөллүүд. Энийг бас гүйцээж найруулмаар байна. Нэгэнт бүгд дээр нь төлөөлөл гэх гэж байгаа юм бол бүгд дээр нь төлөөлөл гэж бичнэ. Тэгэхгүй бол суралцагчийн төлөөлөл 8, багшийн төлөөлөл 3, төгсөгч, ажил олгогчийн 3, суралцагчийн төлөөлөл гээд ерөөсөө ойлгомжгүй ийм найруулгатай байгаад байна. Төлөөлөл гэх гэж байгаа бол бүгд дээр нь төлөөлөл гэдгээр нь оруулаад, үгүй бол нэгдсэн найруулгын засвар хийх хэрэгтэй харагдаж байна. Энийг гүйцээж найруулаарай.

25.10.Төрийн бус өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн энэ хуулийн 25.3-т заасан төлөөллийн оролцоог хангасан байна.

25.11.Төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага дундаа Удирдах зөвлөл байгуулж болно. Энэ тохиолдолд энэ хуулийн 25.3-т заасан төлөөллийг оролцуулсан байна. Заавал дундаа гэхгүйгээр найруулж болохгүй юм уу. Дундаа биш дундын биш юм уу. Энэ дээр бас найруулгын засвар хиймээр байна. Боловсролын сургалтын байгууллага дундын удирдах зөвлөлтэй байж болно гэдэг юм уу. Дэд ажлын хэсэг Ганбаяр сайд аа, энэ 25.11 дээрээ найруулгын засвар хиймээр байна. Дундын удирдах зөвлөлтэй байна гэж байж болно биз дээ. Тэгэхгүй бол дундаа гээд, байгуулж болно гээд энэ бас дахиад найруулгын засвар хиймээр байна.

25.12.Энэ хуулийн 25.11-д заасан Удирдах зөвлөл байгуулах тохиолдолд зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, дүрмийг Засгийн газар батална.

25.13.Энэ хуулийн 25.1-т заасан удирдах зөвлөлийн даргыг сонгох, гишүүнээр ажиллах, бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болгох, дарга, гишүүнийг эргүүлэн татах харилцааг зохицуулах удирдах зөвлөлийн нийтлэг дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

27.Төслийн 26 дугаар зүйлийн 26.1.4 дэх заалтын “журмын дагуу” гэсний дараа “төрөөс хараат бусаар” гэж нэмж, 26.1.10 дахь заалт, 26.3, 26.4 дэх хэсгийг төслөөс хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

28.Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 27 дугаар зүйл нэмэх:

“27 дугаар зүйл. Эрдмийн зөвлөл

27.1.Эрдмийн зөвлөл нь 21-ээс доошгүй гишүүнээс бүрдэх бөгөөд

гишүүнээр эрдмийн зэрэг, цолтой багшийг үндсэн орон тооны нийт багш нарын хурлаар сонгоно. Сая ажлын хэсгийн ахлагчийн гаргасан цол гэдэг авчихлаа шүү дээ. Тэгэхээр одоо яах юм. Цолтой гэдэг юм энэтэй яаж нийцүүлэх юм. Энэ дээр ажлын хэсэг нийцүүлээд, түрүүчийн хассантай нийцүүлээд, томёолоод найруулаад оруулаад ирээрэй.

27.2.Эрдмийн зөвлөл нь доор дурдсан чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

27.2.1.сургалт, судалгааны чиглэлийг тогтоох, хэрэгжилтийн үр дүнг хэлэлцэх, дүгнэлт гаргах;

27.2.2.дэд профессор, профессор хүндэт цол олгох;

27.2.3.судалгааны төсөл болон ахисан түвшний сургалт судалгааны үр дүнг хэлэлцэх, дүгнэх.

27.3.Эрдмийн зөвлөлийн үйл ажиллагаанд холбогдох бусад харилцааг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын Эрдмийн зөвлөлийн үйл ажиллагааны журмаар зохицуулна. Найруулга дээр анхаармаар байна.

27.4.Эрдмийн зөвлөл нь сургалт, эрдэм шинжилгээний бодлого, үйл ажиллагааны чиглэлийг тодорхойлох чиг үүрэг бүхий орон тооны бус байна.” Санал гарсан ажлын хэсэг.

Энэ 27.3, дээрээс нь тэр 27.1 дээр цолтой холбоотойгоор хасагдаж байгаа найруулга оруулж ирэхдээ энэ 27.3 дээр бас уншигдахгүй байгаад байна. Энэ найруулгын юмнуудаа бас нэг жсоохон хараад ажлын дэд хэсэг энэ дээрээ анхаараад дараагийнхаа чуулганд оруулахад анхаараарай. Ганбаяр сайд үг хэлэх гээд байна уу. 1 номерын микрофоныг өгье.

Г.Ганбаяр: Ундрaм гишүүний санaлaар энэ цолтой холбоотой харилцааг ингээд хумьчихвал нөгөө эрдмийн зөвлөл дээр асуудал үүсэхгүй юу Ундрaм гишүүн ээ. Бид нар тэгж л яагаад эрдмийн зөвлөл дээр заавал зэрэг цол чинь байж байж зөвлөлөө бүрдүүлэх гээд байгаа учраас. Тэгэхээр энэ дээр яах вэ. Би танаас дахиад л чиглэл авах гээд байна.

Г.Мөнхцэцэг: Ундрaм гишүүний микрофоныг өгье.

Ч.Ундрaм: Тухайн их сургууль нь өөрсдийнхөө шаардлагыг тавиад профессорын албан тушаалын зэрэглэл дээр профессоруудаа сонгон шалгаруулаад ажиллуулж байгаа. Тэр хүмүүсээс нь эрдмийн зөвлөл нь бүрдвэл яг зөв болчих юм. Тэгэхээр тухайн сургуулийн профессорын албан тушаал дээр ажиллаж байгаа хүмүүсээс эрдмийн зөвлөл нь бүрдчих юм бол тэгээд л яг л нөгөө хамгийн өндөр тэр шинжлэх ухааны төлөөллүүдээс бүрдсэн эрдмийн зөвлөл болно гэсэн үг болчихож байгаа юм.

Г.Мөнхцэцэг: Засгаас өргө өргөн баригдсан эх төсөл дээрээ ямар байгаад байгаа юм. Тэгээд энийг аваад хаячихаар ер нь ямаршуу юм болох юм. Тэр зарчмаараа явахгүй юм уу. Өргөн барьсан зарчмаараа. 2 номерын микрофоныг өгье.

Х.Тамир: Албан тушаалын цол биш. Энэ цол бол яг эрдмийн зөвлөлөөр олгодог дэд профессор, профессор цол. Өмнө нь хасаж байгаа ч гэсэн бас тэр цолыг хасах шийдвэр эндээс гаргачихлаа. Тэгээд энэ эрдмийн зөвлөл дээр бол дэд профессор, профессор цолоо олгохоо болино гэж үзэж байна шүү дээ. Захиргааны зөвлөлөөр олгох болгох гээд түрүүчийн юунаас цолыг хасчихлаа гэж ойлгож болох уу.

Г.Мөнхцэцэг: Ундрaм гишүүн микрофон дээр саяынхаа санал хасагдсан

саналыг яг энэ хуультайгаа нийцүүлж байгаад түрүүн төсөл дээрээ байсан саналтайгаа зөрчилдөж байгаа эсэх дээр нэг саналаа хэлээдхээч.

Ч.Ундрaм: Одоо бол байна шүү дээ. Тухайн сургууль өөрийнхөө дотоод журмаар ямар эрдэм шинжилгээний амжилт гаргасан бүтээлтэй, ямар судалгааны санхүүжилт олж ирсэн хүн нь профессор болох юм бэ үгүй юу гэдгийг оруулаад, тэгээд албан тушаалын зэрэглэл ахихдаа тэр шаардлагыг биелүүлсэн байна уу, үгүй юу гэдгийг нь харж байгаад тэгээд албан тушаалын зэрэглэлийг нь ахиулаад тэр хүнийгээ л ерөөсөө энэ хүн манай сургуулийн профессор юм гээд хүлээн зөвшөөрөөд, тэдгээр хүмүүс нь энэ эрдмийн зөвлөлдөө орчих юм бол манай яриад байгаа энэ вакийн нэг профессорын эрдмийн цолны асуудал, сургуулийн зэрэглэлийн асуудал 2 чинь 1 болчих юм. Тэгэхээр заавал яамнаас сайдын тушаалтай, гар хөлийн үсэгтэй сертификат ирэх шаардлагагүй. Тухайн сургууль нь өөрөө өөрийнхөө профессорыг өөрсдөө ингээд дотоод журмаараа шийдээд явна. Тэр профессор болсон хүмүүс нь эрдмийн зөвлөлдөө орно л гэсэн үг. Өмнө нь вакийнх гээд юмыг та яриад байгаа шүү дээ. Тухайн сургуулийн хүсэлтийн дагуу нэг ийм сертификат өгдөг байхгүй юу.

Г.Мөнхцэцэг: Сая ажлын хэсэг дээр юу гэж ярьсан юм бэ. Дэд ажлын хэсгээс 2 юм.

Ч.Ундрaм: Төсөл дээр яаж орж ирснээрээ л анх энэ хууль чинь угаасаа тэрийгээ янзлаад өргөн барьчихсан байхгүй юу. Тэрнээс нь өмнө бол ингээд зөндөө бид нар ярьж байсан Байнгын хороо дээр. Энэ бүр шинээр ороод ирсэн Эрдмийн зөвлөл гээд. Тэгэхдээ энэ цол, зэрэглэл нэг болох ёстой. Харвардын профессор Харвардынх л байдаг юм. Тэрнээс АНУ-ын Боловсролын яамнаас өгсөн профессор цол гэж байдаггүйтэй адилхан бид нар яг энэ олон улсын жишиг

рүүгээ явж байгаа. МУИС-д би жишээлбэл ажиллаж байгаа МУИС-аас гараад өөр ажилд орсон бол тэгвэл яг л тэр сургуулийнхаараа л явна. Тэгвэл сургуулийн цол, албан тушаалын зэрэглэл цол хоёроо нэгтгэнэ л гэсэн үг.

Г.Мөнхцэцэг: За байз энэ дээр байна шүү дээ. 2 номерын микрофон дээр яг дэд ажлын хэсгээс хариулаад, одоо яг яамнаас олгодог цол гэж байгаа юм уу. Энэ дээр сайд нэг хариулт өгөөдөх дөө. 2 номерын микрофоныг өгье

Х.Тамир: 2 хууль нийлсэнтэй холбоотой эрдмийн зөвлөл гэсэн зүйл, хэсэг бол энд шинээр оршиж байгаа. Тэр дээр бол энэ цолны асуудал Судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлын тухай хууль дээр явж байсан учраас наашаа орж ирсэн гэж ойлгож болно. 2 дахь нь бол Вак гэж буюу хуучин нөгөө эрдмийн дээд зөвлөл байхгүй болоод удаж байгаа. Сургуулийн эрдмийн зөвлөлөөрөө энэ дэд профессор, профессор цол зэрэглэлийнхээ асуудлыг шийдээд явж байгаа. Тэр зарчмаар явж байгаа.

Г.Мөнхцэцэг: Энх-Амгалан сайд хариул даа. Энэ ажлын хэсэг чинь яг яаж ажилласан юм бэ.

Л.Энх-Амгалан: Ингэсэн юм байна. Яах вэ энэ чинь нөгөө судалгааны их сургуулийн хууль, Дээд боловсролынхоо хуультай нийлүүлсэн учраас Судалгааны их сургуулийн хууль дотор нөгөө цолтой холбоотой заалт байсан учраас энийгээ нийлүүлж аль нь зэрэг байх юм, аль нь цол байх юм гэдгийг зохицуулж жаахан ойлгомжтой болгосон заалт л юм байна шүү дээ. Ер нь бол. Тэгэхээр түрүүний тэр цолыг яадаг юу тэр болохгүй юм байна. Тэр болохгүй юм байна. Тэр хуучнаараа л байх ёстой юм байна. Сайд журам гаргаад ямар нэгэн эрдмийн цол, зэргийг албан тушаалтан нь уялдуулж өгдөг тийм юм байхгүй болчихсон юм шүү дээ. Одоо цол зөвхөн их сургуулийн тэр эрдмийн академик эрх чөлөөнийхөө

хүрээнд эрдмийн зөвлөлүүд нь олгож явдаг ийм л тогтолцоотой л байхгүй юу.

Би цол олгохгүй. Би болоод миний дараагийн сайд нар цол олгохгүй. Олгохгүй. Тийм юм байхгүй. Тэр зөвхөн зэрэг, цолууд тэр сургуулийнхаа тэр дотоод дүрмээр, эрдмийнхээ зөвлөлийн дүрмээр зохицуулагдаад явна л гэсэн ийм л зүйл байгаа шүү дээ. Зэрэг байвал юу байх юм, цол байвал юу байх юм гэдгийг л тийм биз дээ.

Г.Мөнхцэцэг: Угаасаа энэ ажлын дэд хэсгийг нь оруулж ирсэн санал ажлын хэсэг цааш нь оруулсан санал чинь бол ойлгомжтой санал байна шүү дээ. Сая бол явж байгаа л хуучин ойлголцлын буруугаас, мөн дээрээс нь бас 2 хууль ингээд нийлсэнтэй холбоотойгоор ингээд энэ олгогдох процесс дээр бас жоохон санал зөрөлдсөн юм уу, аль эсвэл санал нэгтгэгдээгүй юм шиг байна. Тэгэхдээ энэ томъёолж орж ирсэн нь бол зөв байгаад байна шүү дээ. Ундрам гишүүн ээ. Одоо яг энэ үүгээрээ гэхдээ найруулгын хувьд бол засварууд байгаа. Тэр найруулгын засваруудыг хийгээд редакцын засвар, найруулгын редакцын засваруудыг хийгээд ингээд цаашид анхаараад ажиллаарай. Ажлын хэсгийн санал гаргасан. Санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

29.Төслийн 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 27.4 дэх хэсгийн “цагдаа, аюулгүй байдлын” гэснийг “цагдаагийн” гэж, “хууль тогтоомжид” гэснийг “хуульд” гэж өөрчилж, мөн хэсгийн “тус тус” гэснийг хасаж, мөн зүйлийн 27.2, 27.5 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 27.7, 27.8 дахь хэсэг нэмэх:

“27.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага нь дээд сургууль, коллежид захирал /цаашид “захирал” гэх/, их сургуульд ректор /цаашид “ректор” гэх/ байна.

27.7.Цэрэг, цагдаагийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагад энэ хуулийн 27.6-д зааснаас гадна нэмэлт шаардлага тавьж болно.

27.8.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагыг сонгон шалгаруулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” Санал гаргасан ажлын хэсэг.

Энэ дээр нэг асуулт байгаад байна. Сая цэрэг, цагдаагийн боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагад энэ хуулийн хэсгээс гадна нэмэлт шаардлага тавьж болно гэдэг нь юу вэ. Нэмэлт шаардлага гэдгийг нь яаж тодорхойлсон бэ. Энэ дээр протоколтой явж байгаа учраас Ганбаяр сайд нэг хариулт өгчих. 1 номерын микрофоныг өгье.

Г.Ганбаяр: Хууль сахиулах дотоод хэргийн их сургууль өөрөө тухайлсан яамнуудаа бас удирдагдаж явдаг. Тэнд нөгөө цэргийн анги нэгтгэлийнх нь зарчмаар захирлууд нь томилогддог учраас тэнд яг тэр мэргэжлийнх нь чиглэлийн цэргийн цол, цагдаагийн цолтой холбоотой шаардлагууд байдаг. Зарим дээр нь генерал цол хүртэл яригддаг учраас тэрийг нь бид нар энэ хуулиараа нээлттэй үлдээх зорилгоор нэмэлт шаардлага байж болно гэдэг заалтыг оруулж ирж байгаа юм.

Г.Мөнхцэцэг: Тавьж болно гэж орж ирэх юм уу. Байж болно гэх юм уу. Нээлттэй үлдээгээд тавьж болно гээд ингээд ийм хатуу хэрэгтэй юм уу, үгүй юм уу. Энэ бас л нэг найруулга юм шиг харагдаад байх юм. Энэ дээр нэг хараарай. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

30.Төслийн 28.1.9 дэх заалтын “бусад харилцааг” гэсний дараа “сургуулийн” гэж нэмж, 29.1.1 дэх

заалтын “төрөөс болон удирдах зөвлөлөөс” гэснийг “эрх бүхий этгээдийн” гэж өөрчилж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 29.2 дахь хэсэг нэмэх:

“29.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага доор дурдсан хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй:

29.2.1.олон улсад өрсөлдөх чадвартай багшлах хүний нөөцийг бэлтгэх, дэмжих;

29.2.2.оницгой авьяастай суралцагчийг дэмжих, авьяасыг хөгжүүлэх хамтарсан хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

29.2.3.дээд боловсролын сургалтын байгууллага хооронд харилцан тохиролцсон бусад хэлбэр.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

31.Төслийн 30.1 дэх хэсгийн “байгууллагын санхүүжилт нь” гэсний дараа “Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна” гэж, 30.1.2 дахь заалтын “олон улсын” гэсний дараа “байгууллага” гэж нэмж, “сангуудаас татах” гэснийг “сангаас олгох” гэж өөрчилж, “албан ёсны зээл” гэснийг хасаж, 30.1.4 дэх заалтын “их, дээд сургуулийн” гэснийг “дээд боловсролын сургалтын байгууллагын” гэж, “компаниас орох” гэснийг “компанийн үйл ажиллагаанаас орсон” гэж өөрчилж, 30.1.7 дахь заалтын “олсон орлого” гэсний дараа “гэрээт ажил, үйлчилгээ, түрээс, аж ахуйн үйл ажиллагаанаас орсон орлого” гэж нэмж, 30.1.5, 30.1.6, 30.1.8 дахь заалт, 30.5 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 30.1.10-30.1.15 дахь заалт, 30.6-30.9 дэх хэсэг нэмж, төслийн 30.2, 30.3 дэх хэсгийг нэгтгэн 30.2 дахь хэсэг болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“30.1.10.хүүгийн орлого;

30.1.11.байгууллагын болон
судалгааны грант;

30.1.12.өрсөлдөөнт төсөл;

30.1.13.их сургуулийн
эмнэлгийн эрүүл мэндийн тусламж
үйлчилгээнээс олсон орлого;

30.1.14.хөрөнгө
оруулалтын зээл;

30.1.15.орон нутгийн
төсвийн дэмжлэг;

30.2.Дээд боловсролын сургалтын
байгууллагад улсын төсвөөс дараах
дэмжлэг үзүүлнэ:

30.2.1.тэргүүлэх болон
эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлээр
суралцагчид олгох сургалт, судалгааны
тэтгэлэг;

30.2.2.улс орны нийгэм,
эдийн засагт үзүүлэх ач холбогдол бүхий
Засгийн газрын захиалгат судалгаа
шинжилгээ, дэвшилтэт технологи
дамжуулалт болон инновацын үйл
ажиллагааны зардал;

30.2.3.төрийн өмчийн
дээд боловсролын сургалтын
байгууллагын эзэмшиж, ашиглаж
байгаа хөрөнгийн төрийн өмчийн
тогтмол зардал;

30.4.Энэ хуулийн 30.1.1-30.1.15-д
заасан эх үүсвэрээс бүрдсэн орлогыг
захиран зарцуулах журмыг тухайн дээд
боловсролын сургалтын байгууллагын
удирдах зөвлөл батална.”

30.6.Дээд боловсролын сургалтын
байгууллагын эндаументын сангийн
бүрдүүлэлт болон зарцуулалттай
холбогдох нийтлэг журмыг боловсролын
асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
батална.

30.7.Аймаг, нийслэлийн
мэргэжилтэй ажилтны хэрэгцээг хангах
зорилгоор нутгийн захиргааны
байгууллагаас дээд боловсролын
сургалтын байгууллагын суралцагчид

зориулсан санхүүгийн дэмжлэг олгож
болох бөгөөд уг дэмжлэгийг төрөл,
хэмжээ, олгох нөхцөл, журмыг тухайн
аймаг, нийслэлийн иргэдийн
Төлөөлөгчдийн хурал тогтоож, тухайн
жилийн төсөвтөө тусган санхүүжүүлнэ.

30.8.Энэ хуулийн 30.2-т заасан
зардлыг гүйцэтгэл, үр дүнд суурилан
санхүүжүүлнэ.

30.9.Энэ хуулийн 30.2-т заасан
зардлыг санхүүжүүлэх журмыг Засгийн
газар батална.Санал гаргасан ажлын
хэсэг. Миний энэ гацаад байгаа нэг л
унишигдахгүй байгаа болов уу л гэж
бодоод байна. Тэгэхээр бас л найруулгын
юмнуудыг нь харахгүй л бол. Аймаг,
нийслэлийн мэргэжилтэй ажилтны
хэрэгцээг гэж юу вэ. Аймаг, нийслэлийн
мэргэжилтэй ажилтан гэж юу юм бэ.
Тэгэхээр бас мэргэжилгүй ажилтан гээд
гарч ирэх нь байна шүү дээ. Тэгээд
Нийслэлийн мэргэжилтэй ажилтан гэдэг
энийг яг ямар байдлаар томьёолж
оруулж ирж байгаа юм. Тэгэхээр харин
энийг заавал нэг үг товчлох гэж байгаад
ийм ямар ч агуулгагүй ийм болгож
байсан дор бол тэгээд аймаг, нийслэлийн
юу гэдэг юм захиалгаар бэлтгэсэн
мэргэжилтэн мөн үү. Тэгж унишигдах
ёстой тийм үү. Тэгэхээр энийг
найруулгын, редакцын засварыг
анхаараарай. 30.7 дээр байгаа шүү.
Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал
хураалт. Энэ санал хураалт 77,8 хувиар
дэмжигдлээ.

32.Төслийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.2
дахь заалт, 31.2, 31.3 дахь хэсгийг
төслөөс хасаж, төсөлд доор дурдсан
агуулгатай 31.1.5 дахь заалт нэмэх:

“31.1.5.дээд боловсролын
сургалтын байгууллагын үндсэн үйл
ажиллагааг дэмжих зорилгоор мөнгөн
хөрөнгийн удирдлагыг оновчтой зохион
байгуулах.”

Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал хураалт 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

Энх-Амгалан сайдын микрофоныг өгье.

Л.Энх-Амгалан: Энэ түрүүчийн 29 дүгээр санал хураалт дээр 27.7 дээр цэрэг, цагдаагийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагад энэ хуулийн 27.6-д зааснаас гадна нэмэлт шаардлага тавьж болно гэдэгтэй бид нар ярилаа шүү дээ. Энэ ер нь хасчихъя. Энэ угаасаа журмаараа зохицуулж болох юм байна. Журмаар зохицуулж, тэгэхгүй ингээд нэг сайд нь нөгөө сайдынхаа томилгоо дээр нэмэлт шаардлага тавиад байгаа юм шиг тийм юм үүсгэчихнэ. Энийг хасчихъя. Энэ заалтыг нь тэгээд хасах санал гаргаж байна. Ажлын хэсэг энэ саналаа татчихъя. Ажлын хэсэг татъя гэсэн санал гаргаж байна.

Г.Мөнхцэцэг: Төслийн 33 дугаар зүйлийг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

34.Төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томьёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн дугаарлалт бүлэг энэний өмнө талд энэ юуг хийх ёстой юм байна. Тэгэхгүй бол түрүүчийн 29 дүгээр дугаар буюу 27 дугаар зүйлийн 27.7 дээр нэлээн маргаантай нэмэлт шаардлага гээд энэ дээр найруулгын засвар хийх гээд ингээд чиглэл өгсөн, үүнийг ажлын хэсэг саналаа өөрчилье, татъя гэсэн санал гаргасан учраас микрофондоо хэлээд протокол дээр хэлээд санал хураалт явуулчихъя. Яг 27.7.

Ундрaм гишүүн, ажлын хэсгийн ахлагчийн микрофоныг өгье.

Ч.Ундрaм: Байнгын хорооны дарга аа, энэ 29 дүгээр саналд байгаа хуулийн төслийн 27.7 цэрэг, цагдаагийн дээд

боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагад энэ хуулийн 27.6-д зааснаас гадна нэмэлт шаардлага тавьж болно гэсэн энэ заалтыг хасуулах санал байна. Ажлын хэсгээс энэ заалтыг татаж авъя гэсэн ийм саналаар санал хураалгаж өгнө үү. Татах хүсэлтээ албан ёсоор өгч байна ажлын хэсгээс.

Г.Мөнхцэцэг: Ажлын хэсгийн ахлагчийн гаргасан саналаар энэ 27.7 дахь хэсгийг санал татсан учраас энэ саналыг татсанд тооцлоо. Хурал тарах болоогүй байна. Энэ 5.9 дээр бас түрүүн санал хураагдчихсан. Санал хураагдсан тэгээд энийг бас тодруулж микрофонд хэлж бас хураагдсан санал дээр микрофонд хэлэх ёстой байгаа. Протоколд тэмдэглүүлэх ёстой байгаа. Энэ хуулийн 5.8-д заасан шаталсан тогтолцоо бүхий хөгжмийн урлагийн байгууллагын үйл ажиллагааны гүйцэтгэл үр дүнг харгалзан шаардах зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх бөгөөд уг харилцааг зохицуулсан журмыг Засгийн газар баталж мөрдүүлнэ гэж ийм санал тодруулж протокол тэмдэглүүлж байгаа. Түрүүн бол зүйл дээрээ бол санал хураагдчихсан байж байгаа. Энийг эхэллээ.

34.Төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томьёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн дугаарлалт, бүлэг, зүйл, хэсэг, заалтын дугаарыг агуулгын хувьд эрэмбэлэн, үг найруулгыг жигдлэн, хууль зүйн техникийн болон бусад засварыг хийх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанд санал, дүгнэлт унших гишүүнээр ажлын хэсгийн ахлагч Ундрaм танилцуулна.

Өнөөдрийн хуралдаанд идэвхтэй, тэсвэртэй оролцсон бүх гишүүдэд болоод ажлын дэд хэсэгт баярлалаа. Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан,

*спортын байнгын хорооны өнөөдрийн
хуралдаан өндөрлөснийг мэдэгдье.*

Дууны бичлэгээс буулгасан:
ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ
ХӨТЛӨХ АЛБАНЫ ШИНЖЭЭЧ

Э.СУВД-ЭРДЭНЭ